

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ

НА ВІСТРІ

ГАННА
ГОРОЖЕНКО

Харків
«ФОЛІО»
2020

Я — слово знання
Я — списа вістря
серед ярої битви
Я — бог, котрий палить
вогнем в голові
Хто Він, котрий збір
осяває у горах?
Хто Він, котрий місяця
вік сповіщає?
Хто Він, котрий знає,
де сонце заходить?
Хто він, котрий з Темри
скликає худобу?
Хто Він, кому з Темри
худоба радіє?
Хто Він, Бог, що зброю
створив у фортеці?
Хто Він, що склав пісню
про битву і вітер?
Якщо не Я¹.

*Амергін Глунгел,
стародавній ірландський
пророк, друїд та поет*

¹ З ірландської переклав Ігор Сивак.

Розділ I

Гримнуло. І ще раз. Потужний звук долинув знадвору й загув під низьким склепінням старовинної винокурні.

— Ні, так не годиться! Це казна-що! Треба переписувати! А ще краще — перечекати. Знімай петличку! — оператор спересердя скинув навушники.

— Вибачте, дуже сильний грім. Ви не проти, якщо ми запишемо інтерв'ю, коли дощ мине?

— Звісно, — чоловік почав знімати мікрофон, причеплений на лацкан піджака.

Саша змотувала петличку, щоб покласти її в телевізійний кофр.

— В наших краях усі негоди несподівані, — з усмішкою зауважив Сашин співбесідник у картатому піджаку. — Ви знаєте, якось на початку весни сталась надзвичайна хуртовина. Випало стільки снігу, що в цієї винокурні пробило дах. Прямо тут, — чоловік показав на дерев'яні балки під стелею. — А віскі потрібна певна стала температура. Дуже важливі умови. Якщо щось пішло не так — все, вважайте, напій зіпсовано. Дуже шкода. Роботи ж бо було на цілий сезон! У наших діжках віскі настоюється роками, що довше воно в них — то дорожче. — Прогриміло знову, й цього разу так сильно, що Саші, яка занотувала у блокнот розповідь власника винокурні, від страху захотілося схватись у найтемнішому куті кам'яниці.

— Так от, — продовжив чоловік після того, як по даху закрапотів дощ. — Ми тоді всі дуже засмутились. Почали

викопувати зі снігу ті діжки. Багато з них було понищено, але кілька таки вцілили. Це було диво! Тоді я був певен, що те віскі попсувалось. Діжки ми перекотили в інше приміщення. Я довго не наважувався їх відкривати. Лише за кілька місяців ми перевірили, що ж сталося з умістом отих бочок — і знаєте, це був найкращий віскі, який я коли-небудь куштував! Ми його назвали «Сніжний фенікс». Він отримав купу нагород у всьому світі. Уявляєте? — чоловік посміювався, тримаючись за лацкани піджака.

— Ого. То ви врахували це в технології? Повторювали знову? Може, охолоджували діжки? — дівчина відірвалась від блокнота.

— Та ні, ви що! Ми ніколи не наважимося експериментувати зі столітніми рецептами! Це був унікальний випадок! Саме тому пляшка «Сніжного феніксу» коштує понад тисячу фунтів!

— Сашко, наче грім минув. Одягай на нього петличку, пишемо дубль два. — Оператор потер руки. — До речі, перебивки — як ви розмовляєте — я зняв.

— А звук писав про всяк випадок?

— Аякже. Ми ж професіонали, мала!

У винокурні пахло солодом і вологістю. Аромат дражнився. Це була суміш огидної солодкавості і звабливої терпкості. Вербечки діжок, вищих за людський зріст, стояли тут роками, а може й десятиліттями.

— Кожна така діжка коштує сотні тисяч фунтів.

— Справді? А чому так? — поцікавилась репортерка.

— Вони збиті з особливих порід дерева. Ми їх привозимо з Франції. Там в них роками настоювався французький коньяк. А тепер — наш віскі. — Чоловік підійшов до однієї з велетенських діжок і поклав свою суху зморшкувату руку на потемніле шершаве дерево.

Дмухнув свіжий вітерець — розріджений, живильний. Масивні ворота винокурні відчинилися. На вулиці рясніло білим.

— Дивіться, це град! — власник винокурні похитав головою. — Я мушу йти. Вас проведуть.

Знімальна група вийшла надвір. Було вітряно і холодно. Аж ніяк не квітнева погода.

— Боже, як зимно! Я зараз перетворюсь на крижинку. Капець, і я ще й в балетках! — Саша застігнула плащ, але ноги безжально щипав крижаний вітер. Оператор підхопив штатив і камеру, вигукнув на ходу:

— Біжімо! Он в тому будинку — магазин! Там перебудемо, поки викличемо таксі.

Обоє стрімголов помчали до побіленої двоповерхової будівлі. В середині було не проштотвхнутись: туристи, які приїхали на екскурсії, тепер заповнили всю крамницю. Співробітники винокурні відкрили двері дегустаційного залу, де в каміні вже розвели вогонь. Оператор склав апаратуру в кутку, поки Саша телефонувала у службу таксі:

— Добрий день. Будь ласка, машину в Даффтаун, у винокурню «Гленфіддік». Щоправда точної адреси просто зараз вам сказати не можу.

— Пані, ми не зможемо вам відправити авто. Дороги перекриті. Штормове попередження.

— Як? Нам треба дістатись до вокзалу! — обурилась дівчина.

— Боюся, пані, поїзди не ходять. Дякую. До побачення. Саша стояла спантеличена.

— Коли буде? В мене є час покурити? — оператор потягнувся до кишені за цигарками.

— Я нічого не зрозуміла. Зараз. — Репортерка попрямувала до каси, за якою сиділа блондинка з почервонілим носом. Саша всміхнулася їй:

— Ви не допоможете? Нам не вдається викликати таксі. Може, ви нам порадите якусь службу, куди варто звернутись?

— Ой, пані, хвилинку — дівчина чхнула вбік. — Пробачте, алергія. Розумієте, оголошено штормове попередження. Жодне авто не поїде.

— Але нам треба на вокзал. Ми маємо їхати до Лондона. Наші квитки!.. — Саша від розпачу розвела руками.

— Я нічим вам не допоможу. На цей бік Шотландії насувається буревій. Потяги не ходитимуть, поки погода не покращиться.

— Але ж як це можливо? Зранку не було жодного попередження про погіршення погоди!

— Міс, це Шотландія. Так тут завжди, — блондинка всміхнулась і знову чхнула. — Вибачте, міс, алергія.

Власники винокурні розселили туристів у готелі Даффтауна. Це крихітне містечко на північному сході Шотландії вважається столицею віскі. Тут розташовано одразу сім найкращих винокурень світу. Даффтаунський везуть у найвіддаленіші місця планети, де за нього готові платити — багато, дуже багато.

Саша з оператором відмовились їхати до готелю. Він й без того вщент забитий, тим паче, журналістка все ще сподівалась, що негода припиниться і вона встигне дозавтра повернутись у Лондон. У неї були заплановані інтерв'ю — горить план кількості сюжетів, які вона мусить надіслати київській редакції. Дівчина сиділа у шкіряному кріслі просто біля каміна, в якому розгорялось полум'я і потріскували дрова. Оператор був поруч — зосереджений на грі в телефоні. До сусіднього крісла, спираючись на палицю, підійшов старий у теплому светрі. Глибоко видихнувши, він присів і відклав ціпок із елегантним набалдашником у вигляді голови лева. Старому на срібній таці принесли келих зі скотчем.

— Цій юній міс — те саме. Ви ж не проти, міс?

Саша всміхнулась і погодилась. Дід взяв келих і довго дивився на бурштиновий трунок, колисав його, від чого той розтікався стінками склянки. Саші і оператору саме піднесли віскі та сирно-фруктову нарізку.

— Як вас звати?

— Мене — Алекс. А цього чоловіка, мого оператора — Сергій.

— Серджіо? — дід подарував їм старечу жовтозубу усмішку.

— Так, Серджіо, — промовив оператор, відірвавшись на мить від телефону.

— А вас? — поцікавилась Саша.

— Мене Стів. А чи знали ви, Алекс... Алексис чи Александра? — раптом перервався старий.

— Олександра.

— А звідки ви?

— З України. Ми журналісти, приїхали сюди знімати сюжет про віскі.

— То так, віскі, — наче пригадав свою думку дід. — Так ось, чи знали ви, що процес дистиляції до Європи привезли лицарі-хрестоносці?

— Ні, — усміхнулась Саша. Співрозмовник їй видався дивакуватим, але симпатичним.

— Так от, уявіть тільки! Самогонний апарат на християнські землі привезли люди, які стояли на захисті моралі у Середньовіччі! Тобто завдяки ним ми маємо річ, з якою стало легше грішити. — Старий гучно засміявся. Саша всміхнулась у відповідь. Тільки зараз вона помітила, що за дідом уважно стежила молода жінка, яка сиділа неподалік.

— Що, вже помітили мого цербера? — дід суворо зиркнув на наглядачку. — Тут всі думають, що я несповна розуму, то приставили до мене цю мимру. — Жінка досі при-

скіпливо дивилася на нього. Раптом у неї задзвонив телефон і вона вийшла з кімнати.

— Люба моя, кажете, ви журналістка? — дід змінив тон із гнівного на лагідний.

— Так.

— І їдете ви в Лондон?

— Сподіваюсь, щойно ця негода мине.

— Погода тут змінюється блискавично, моя мила...

— А ви тут мешкаєте чи приїхали на екскурсію?

— Моя екскурсія цими місцями триває вже кілька років. Мені тут надзвичайно сподобалось. Власник цієї винокурні мене прихистив — я ж бо самотній у цьому світі. Один, без нікого. Колись в мене була сім'я. В мене навіть є син. Але я його вже стільки років не бачив! — дід шморгнув носом і повільно поліз до кишені брюк, звідки дістав хустинку. — Я наробив у своєму житті багато помилок, міс. Аж так багато, щоб на старість лишитись самому. Знаєте, як я згадую про Лондон, завжди спадає на думку гра, якою ми забавлялись із сином, коли той був малий. Не було в нас усіяких казок про Санта-Клауса, замість нього ми мали містера Брауна в готелі «Дорчестер». Ви, мабуть, подумаете, що це дивно, але мій син писав листа з бажаннями, ми його клали в конверт, йшли з ним на Парк-лейн у найдорожчий готель Лондона і лишали його на рецепції для містера Брауна. Ви не повірите, бажання мого сина завжди здійснювались. — Дід знову гучно розсміявся й роззирнувся, мов перевіряючи, чи не слухає їх хтось. — Ми ніколи не зустрічались із містером Брауном, може, такого взагалі не існує. Знаєте, мила Алекс, я дуже сумую за тим часом і багато чого хотів би змінити у своєму житті, щоб не опинитись тут. Але це неможливо... До речі, я не просто так спитав вас про Лондон. Я написав листа містеру Брауну і хочу повезти його в «Дорчестер».

Зміст

Розділ I	4
Розділ II	10
Розділ III	15
Розділ IV	19
Розділ V	23
Розділ VI	30
Розділ VII	36
Розділ VIII	52
Розділ IX	58
Розділ X	63
Розділ XI	69
Розділ XII	73
Розділ XIII	83
Розділ XIV	91
Розділ XV	98
Розділ XVI	105
Розділ XVII	120
Розділ XVIII	124
Розділ XIX	131
Розділ XX	136
Розділ XXI	145
Розділ XXII	149

Розділ XXIII	153
Розділ XXIV	165
Розділ XXV	171
Розділ XXVI	178
Розділ XXVII	181
Розділ XXVIII	187
Розділ XXIX	194
Розділ XXX	197
Розділ XXXI	205
Розділ XXXII	213
Розділ XXXIII	216
Розділ XXXIV	222
Розділ XXXV	231
Розділ XXXVI	235
Розділ XXXVII	242
Розділ XXXVIII	253
Розділ XXXIX	257
Розділ XL	262
Розділ XLI	265
Розділ XLII	271
Розділ XLIII	276
Розділ XLIV	278